

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 18 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr. za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša. Za oznanila plačuje se od štiristopne pet-vrstne po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Up ravnitvju naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, označila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavmo p. n. občinstvo ujedno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto ... gld. 18.— | Četr leta ... gld. 8-30
Pol leta ... „ 6-50 | Jeden mesec. „ 1-10
Na pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec,
30 kr. na četr leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto ... gld. 15.— | Četr leta ... gld. 4.—
Pol leta ... „ 8.— | Jeden mesec. „ 1-10
Naročuje se lahko v vsakih dnevom, a hkrat se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne osiramamo na dotično naročilo.

Upravljenstvo „Slovenskega Naroda“.

Položaj se jasni.

Na Dunaju, 27. septembra.

Obč se je mislilo, da se minulo soboto posvetovanje in večino. Izvrševalni odbor desnice je bil ta dan povabljen na posvetovanje z ministerskim predsednikom generalom Badenijem in na tem posvetovanji bi se bilo imelo doseči porazumljene med vlado in desnicu. Dvojni ministarski predsednik pa je uzrok, da se posvetovanje ni vršilo, ampak se preložilo za nekaj dajn.

Desnici pripadajoče stranke so za ta posvetovanja in poganjanja pripravljene. Pripravile so se na to že minoli teden. Nemška katoliška-ljudska stranka se je o svojem bodočem postopanju posvetovala v petek, in, če je „Vaterland“ dobro poučen, je sklenila važne stvari in so bili vsi sklepi storjeni soglasno.

Povdarja se posebe, da je to soglasje v sklepih katoliške ljudske stranke dokaz, da so bile vse govorice o nesporazumljenjih v tej stranki nesnovane. Nu, iz trte izvite niso bile. Ves svet je vedel, da sta bila baron Dipauli in dr. Eberhoch močno navzkriž prišla. Mej njima obstoji že dolgo časa

velik ceneben antagonizem, zdaj pa se nista mogla porazumeti glede taktike, po kateri naj se stranka ravna v sprem ministerstvu. Dočim je Dipauli za stopal nasreč, da je sedaj prilika, potisniti državni voz v klerikalni tir, in zgovarjal mnjenje, da utegne nacionalizem stranski mnogo škodovati, ako za svojo zvezo s Slovani ne debi zastnih, volilce pomirjujčih koncerij, je bil Eberhoch tega mnjenja, da še ni čas, rapti strune do skrajnosti, ker bi lahko — počila.

Kako se je ta stranka odločila, s kakimi zahtevami stopi pred Badenijem, to se izkaže v kratkem. Od sklepov nemške katoliške ljudske stranke je odvisna eksistence sedanje parlamentarne večine. Če bi stranka izstopila iz večine, bi se ta moralna približati renkoliberálni stranki in morda tudi Laskom, v katerem slučaju bi slovenski delegaciji ne bilo več obstanka v večini.

Tudi „Slovenska katoliško-narodna zveza“ je že sklenila, kaj bude pri pogajanjih z vlado zahtevala kot najnajrejše potrebe slovenskega naroda in kot pogoj za nadaljnje podpiranje ministerstva, dočim so Čehi imeli v Pragi važno posvetovanje vseh državnih in deželnih poslanec ter sestanek zaupnih mož, pri kateri priliki so si izprosili potrebitva svojih načrtov za bodočo postopanje.

Stranke so torej pripravljene. Dolgočile so pogje, pod katerimi hočejo vlado podpirati in prisile ministarskega predsednika, da je zapustil svojo dosedanje rezervo, da se bude z njimi pogajal, ne samo o tem, kar želi vlada in ker vlada potrebuje, kakor pri dogovorih s pododsekom, ampak tudi o tem, kar zahtevajo stranke za svojo podporo, in prav v tem cizru vladala je doslej največja negotovost.

Nemški narodi pričakujejo tega pojedila političnega položaja z rajvcijo nestrpno, kateri se ni čuditi, saj je sedanja negotovost, saj so sedanje razmere postale že nezmožne.

Na Dunaju, 28. septembra.

K položaju. Češki poslanci so odšli in corpore v Prago, kjer se bo vršil danes velik shod čeških zaupnih mož. Kakor poročajo zlasti nemški časopisi,

„Kaj vender? Tončka, strašno vzbujaš mojo radovednost!“

„Čuj torej: inženér Dinani je oženjen!“

„Ksa! —

„Le čudi se, kot sem se čudila jaz! — Včeraj sem čitala na pošti italijansko dopisnic, glasečo se v slovenskem prevodu tako le:

„Srčno ljubljeni soprog!

Ne morem si razlagati Tvojega molka. S hrenenjem pričakujem kakve vesti. Ali si zdrav? — Ali dobil ugodno stanovanje? O, kako težko že pričakujem Tvoje vrnitve! — Adolfek je čil in zdrav. —

Odpiši takoj!

Tvoja soprga
Julija.

„Glej, kakó koristno je, da sem bivala nekaj časa v Trstu! Tako sem vse razumela. —

„Ha, ha, li ni to izvrstno?! — Nekatere so mu na vse možne načine nastavljale zanjke, mislē, da je še samec; mej njimi je bila tudi Ana. — Tej pa še najbolj privočim! . . .“

„Jojmene, kaj poreče, ko izvē?“

„Menim, da jo bo to strašno ranilo; — je že prav!“

„Povsed je bila ona prva!“

se hočejo na tem shodu češka agrarna skupina in poslanca E. Gregr in Sil potegovati za to, da stopijo Čehi, ako jim ne da vlada čim prej garancij, v načrtu o pozicijo. — Izmej v soboto izvoljenih delegatov pripada jih 27 k desnici, 3 k krščanskim socialistom, 4 k kat. ljudski stranki, 1 je nemški naprednjak, 1 član svobodne nemške zveze, 1 ustavoveren veselosestnik in 3 so liberalni Italijani; skupaj 40 članov. Ako se pričnejo še 20 članov iz gospodske zbornice, obsegajo delegacije 36 članov desnice, 12 članov srednje stranke in 12 levicarjev. — Avstrijski finančni minister Bilinski je konferiral s cesarjem glede budžeta, ksteri se predloži zbornici v prihodnji seji. Bilinski je konferiral tudi z Bansfijem glede budžeta, zlasti pa glede pogodbene provizorije, ki naj bi se po želji cesarskega ministerstva določil za dveletno dobo. Avstrijsko ministerstvo se glede dobe še ni izreklo. — Kdaj se sestanejo delegacije, tudi še ni določeno. Zatrjuje se, da ne pred koncem meseca oktobra.

Kongres čeških in poljskih zaupnih mož v Šleziji se je sešel včeraj v Moravskem Ostravi. Na tem shodu, ki je bil povsem sličen vseslovenskemu shodu v Ljubljani, so se pomenili zaupniki o položaju ter si določili nekak program svojega delovanja za bližnjo bodočnost. To je, piše „Opavašky Týdeník“, radi tega potrebno, ker se je situacija jasno poostala in so se želje, o katerih smo upali, da se kmalu izvrši, odtegnile v nedogledno dajavo. Da se torej šleziski Slovani izognijo vsem razočaranjem, treba, da si to odkritosčno povedo, pa zavajeno podajo manifestacijo češko-poljske aliance svetu, kateri hoče slovenske brate, imajoče iste interese, razdržati.

V Rusiji sta vabili napitnici nemškega in avstrijskega cesarja v Budimpešti izredno zadovoljstvo. Časopisi imenujejo napitnici nadaljevanja napitnic v Peterburgu ter pričakujejo od njih končno utrditev svetovnega miru. Tako pišejo „Novosti“, da ne more sedaj trozvez nikogar več vzaemirjati, ker je sedaj kakor solnce jasno, da je glavna naloga trozvezu chraničev miru. Nikdar ni bil trdn sklep velevlastij, da chranijo mir, tako eklatantno

„Kar še danes pojdiva k njej; tako se tudi najlaže uveriva, je li sploh najina vest resnična. —“

„Strogo jo morava opazovati; na obrazu jej lahko čitava resnica.“

„Joj, kako se že vsešlim!“

„Sedaj lahko prav občutno kaznujeva to preveztnico.“

„To oholo koketo!“

„Na svodenje torej!“

„Pa pridi točno!“

„Ne skribi!“

Par na poznej je hodila Márco pred pošto sém in tja, nestrpno pričakujé svojo prijateljico. Ko je odbila šesta ura, je stopila Tončka iz pošte nega urada. Ugledavša Márco, jej je zaigralo veselje srce.

„Sedaj le jo pa bova! Že dolgo nisem bila tako nestrpna v uradu, kakor danes. Kar nič se mi ni ljubilo delati. Misli so mi vedno uhajale k inženérju in Ani.

„Morda jej je celo obljudil, da jo vzame!“

„Le čakaj, vse morava izvedeti!“

„Pozdravljeni Ana! — Ker si ti tako ponosna in ne prideš nič v bližino, prišli sva te posetit.“

LISTEK.

7

Šah-mat.

(Novela. — Spisal Iv. N. Vrtnik.)

(Dalje.)

„Oprosti, da še le sedaj le prihajam! Veš, sešla sem se z Ano. Nekam otočna se mi je zdela, zato sem jo ogovorila. Zdi se mi, da imaš prav Tončka: Ana in inženér sta se menda res ljubila. Pa da meni ni prišlo nikdar kaj facega na um! Saj sta bila vedno vkljup, in kako zaljubljeno ga je pogledovala! — je govorila v jedni sapi Márca.

„Sedi, Márca; imam ti vse kaj bolj važnega povedati.“

„Ali res? Torej le hitro! Grozno sem radovalna.“

„A prej mi moraš obljuditi, da me nikomur ne izdaš! Saj lahko rečeva, da sva to kje drugje izvedeli.“

„Se li nisi že često uverila o istini mojega nesobičnega prijateljstva? To vender veš, da znam molčati! — Čemu torej toliko nepotrebnih besedij?“

„Kdo bi si bil to mislil, — kdo bi si bil to mislil?“

izražen, kakor sedaj. V osebi cesarja Franza Jožefa ima Evropa najboljšega in najzvezetjšega čuvaja miru. Zato so Rusi prepričani, da se evropski koncert še nadalje vzdrži, in da bo še nadalje — v svesti si svoje moči in složnosti — braniti koristi Evrope. „Novoje Vremja“ hvalijo politični takt in modrost napitnic ter pravijo: sedaj moremo troj. in dvozvezo veselo pozdraviti, kajti obe sta velika potoka za ohranitev miru. — Sveda ne morejo vse oficijalne napitnice cesarjev, govorjene letos v Parizu, Berlinu, na Danaju, v Peterburgu in v Budimpešti odstraniti neprestane nevarnosti za evropski mir: nezadovoljnosti balkanskih narodov in propadajoče Turčije. Ia ta vzroka sta neizogibna povoda vojne, ki utegnus bukniti nenašoma.

Grki in mirovna pogodba Nekateri Grki se še vedno upirajo sprejemu mirovne pogodbe. V nedeljo popoldne se je vršil na „trgu Sloga“ v Atenah velik shod, na katerem so dr. Bilo in drugi govorniki zahtevali nadaljevanje vojne. Nekateri govorniki so strastno napadali kralja in prestolonaslednika. Dr. Bilo, ki je jeden glavnih agitatorjev za vojno, je raznianil, da se shod ponovi na dan sestanka zbornice. Temu pojavu nasproti pa je bil v Calamati tudi velik ljudski shod, na katerem se je izreklo kralju in vladu zaupanje in udanostno prepričanje, da se sklene na dvoru ono, kar bo kraljestvu na korist. Na deseli se širijo miroljubni pojavi in le še malo časopisov se poteza za vojno.

Španija, severno amerikanska unija in ustanek na Kubi. Poslanik Zjednjenskih držav v Ameriki, general Woodford je prišel v Madrid ter je ponudil vladu posredovanje Zjednjenskih držav radi bojev na Kubi. Ako bi Španija to posredovanje odklonila, bodo Zjednjene države diplomatske zveze s Španijo pretrgale. Za Španijo se torej začne resni dnevi.

Dopisi.

Iz Zagreba. — Izv dop. — (Nemiri na Hrvatskem.) Nekako pred jednim mesecem so javile uradne „Narodne Novine“ v Zagrebu prodajo velikih gozdov ob nekdajni vojaški granici. Graničari, ki niso le po svoji omiki nego tudi materialno neverjetno siromašen narod, pa smatrajo ondotne gozde za svoje lastništvo ter se protivijo prodaji gozlov kolikor možno. V vasi Sjeničak, kjer so bili ubiti trije obč. uradniki in inženjer, traja že več let pravda mej obč. uradniki in mej narodom za kakih 15—20 orakov šume, katera naj bi se sedaj posekala v družbi z drugimi gozdi. Občinske uradnike nastavlja hrvatska ozemlja madjarska vlada. Ti uradniki so navadno tudi madjarski agitatorji, ki si često položijo žepa s krivičnimi nočmi, ne briagajoči se, ali je to komu na svetu na škodo, naj manje pa, je li ni to na kvar občini, kjer so na stavljeni. V občini Sjeničak leži tudi veliko posestvo nekega žida, ki je baje podkupil ondotno uradništvo, da je proglašlo vedno šume za njegovo lastnino. Ko so se torej pred par dnevi podkupljani občinski uradniki in inženjerji paljali v omenjeno šume, da jo premerijo in ždov del zabeležijo v zemljiško knjigo, so začeli prevarjati kmetje zvoniti plat zvona. Z ralo se je v lipu ogromno število kmetov, ki so uradnikom vstavili voz ter jih z inženirjem vred pred cerkvijo pobili. S tem je torej očitno, da so nemirov in razburjenosti nekoga naroda krivi po uradniku. Graf Khuen Héderváry ne paži nič,

„Dobro došli! Jako me vesi, da ste si me spomnili. — Izvoliti sste!“

— „Nekam upalega lica je,“ — si je mislila Márka.

„Temni krogi pod očmi prčajo, da ni spala na bolje, kái?“ je dejala sama pri sebi Tončka.

— „Si li kaj bolna, dušica? Tako bleda si danes!“

„Pa je res! — Tvoj posel je menda sila napotn. Čemu se neki toli ubijaš? — Lepa si in bogata tudi; zakaj se ne omčiš? Marsikdo te je že počel! Koliko se jih je že zagledalo v twoj lepo postavo in twoj obrazek, pa dosedaj si še vsak gar odbila.“

Ama je labno zarudela.

„Ali se morda motim? — Zvedavo jej je zrila Tončka v obraz.

— „Kaj meniš,“ oglasi se Márka, „poklic ženske je res postati soprog in mati, a kdor pozna sedanjemočke, se ne čudi, da se nekatere raj trikrat kakor dvakrat premislijo, predno se s kom za večno združijo.“

„S. v. e. ,

Na zemlji ni je, v raji ni
Žené, ki bi ostala zvesta,“

tako je nasa črinijo. Jaz pa trdim, da bi se o moš-

kakšni ljudje so mej uradniki. Glavno mu je, da so madjaroni; kako izsesavajo narod, pa se ne meni. Madjaronski uradniki in židovstvo imajo pri tem lepo kupčijo, katero mora sveda poplačati ubogi narod. Čudno ni, ako se končno upre takemu početju kruto zatirano ljudstvo ter si hoče samo napraviti pravico! Sedaj si madjaroni iz stiske ne znajo pomagati drugače ter ne znajo svoje agitatorske svojati braniti drugače, nego da so za cele občine ob vojaški granici proglašili preki sod. Krščeni žid, Krajezewitz de Illok, ki se je pisal pred Spitzer, je šef tega sola. — To bodi povedano resnici na ljubo Slovencem; hrvaški časopisi sedava ne smejo pisati celo istine, ker jih itak vsaki dan zaplenjujejo. Važejo krivice kakor dandanes na Hrvatskem se menda ne godi niti na Tarškem, in vendar se prišteva kraljevina hrvatska k Avstriji in mej civilizirane dežele kulturne Evrope! A.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. septembra.

— (Vohunstvo dra. Vinka Gregoriča.) Deželni uradnik dr. Gregorič nam je poslal, zlorabeč tiskovni zapis, naslednji popravek: „Cenjeao uredništvo „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani. Glede na notico, objavljeno v številki 219 dan 25. septembra v „Slovenskem Narodu“ pod naslovom: „Vohunstvo dra. Vinka Gregoriča“ zahtevam, sklicevaje se na § 19. tiskovnega zakona, da sprejmeta sledeči popravek: Ni res, da bi bil jaz vohun in šel v stanovanje gospoda Ernesta I ter ga naranost pozval, da naj s Sch. jem tu in tam pričlao spregovori, ter naj skuša iz njega izyleči, o čem dr. Tavčar kaj govorji, kadar sedi v gostilni s svojimi prijatelji; tudi ni res, da je g. Ernest J. sedel meni na hišnico, ter mi povedal vse tisto, kar je potem „Slovenski Duhur“ glede Colja in kranjske hranilnice pisal. Res pa je, da je ta zadava bila že v „Slovenskem Listu“ kakor tuli v „Slovenskem Narodu“, preden sem z gospodom Ernestom J. spregovoril o tej zadevi kako besedico. Ni res, da bi bil jaz to gorko zanesel v uredništvo „Slovenskega Duhurja“. Res pa je, da nisem bil z nobenim uredništvom glede donašanja te notice v nobenih zvezih. V Ljubljani, 27. septembra 1897. — Primarij dr. Gregorič.“ — Na to predzrno utajevanje resnice se nam ne zdi vredno, kaj odgovarjati. Vzdržujemo svoje navedbe in dodamo lahko še to, da je dr. Gregorič vohunil o tej isti stvari tudi že pri dveh drugih gospodih; sicer pa smo vsak čas pripravljeni, svojo trditev o vohuastvu dra. Gregoriča dokazati.

— (Volitev v komisijo za odmerjenje dobitkovine.) V viderajujo našo notico se je vršila neljuba pomota. Volitev se še ni vršila, vršil se je samo shod volilcev, kateri je sklical predsedstvo trgovinske zbornice in kateri je potem postavil nazzanjene kandidate. Volitve se bližajo. Še je čas, da se popravi, kar se je zamudilo.

— (Kopitarjeva slavnost na Dunaju in v Ljubljani.) Za prenos Kopitarjevih umrličnih ostankov z Dunaja v Ljubljano se delajo večje priprave. S prenosom se ima združiti posebna slavnost na Dunaju in tukaj. Na Dunaju so priprave za slavnost v rokah posebnega odseka, kateremu je stopil na čelo dvorci svetnik Šuklje; namestnik

kih lažje kaj tacega dejalo! Moška zvestoba je pač redka cvetlica, katero najde malokatera, in če jo najde, je vendar le cvetlica, katera kmalu — uvane.“

„Tenu smo me, ženske pač same krive!“ oglasi se Ana. „Možki so taki, ka koršne si vzgojimo me. Žena daje možkemu srčnemu življenju smer, kakoršno ona hoče! Kakoršna žena, takošen mož! — Nje skrb je, ohraniti si naklonjenost in ljubezen svojega soprog. Skušati mora, da sam postane njegov drugi jaz, del njegovega bitja; prodirati mora v njegovo dušo, skušati naj razumevati ga, postane naj mu ne nadomestljiva! — Potem se jej ne bode mogeli izaveriti, ako jo je sploh kdaj ljubil in mu ni ugajal morda le njen denar.“

— „Joj, kako lepo umeš govoriti! — A vendar ne zna ali morda ne more uporabljati tvojega recepta.“

„Sveda! Kakor zdravnik ne uporablja za različne bolezni vedno istih zdravil, tako morajo i ženske srčno življejo možkih natanko proučevati. Biti morajo pa sevše same ostrovitae in rahločutne, in umeti potem voliti primerno medicino.“

„Glej, glej, ti si cel doktor možkemu sreču! Vsakakor moraš izdati kaka navodila, da te vedo

mu je prof. dr. Murko; tajnika dr. Mantuaní in dr. V. Kušar; blagajnika mape. Jančar in prof. dr. Primožič, člana odbora pa: Pukl, dr. Pajk, dr. Simončič, M. Hubad in I. Vadnal. Priprave za tukajšnjo slavnost so v rokah posebnega odseka, sestavljenega iz zastopnikov odborov „Slov. Matice“ in „Pisateljskega podporočnega društva“, kakor smo to o svojem času že naznali. Dunajska slavnost se ima vršiti v nedeljo dan 10., ljubljanska pa v torek dan 12. oktobra t. I. Na dunajskem programu so: blagoslovjanje, govor in petje na pokopališču; sprevod ob zvonjenju po raznih farah prestolnice, govor in petje na južni postaji, pisateljski srbsko slovenski sestanek na predvečer. Na ljubljanskem programu so pa: sprevod od postaje na pokopališču, govor na postaji in na pokopališču, govor na pokopališču. Več prilčno.

— (Predavanje o pariški razstavi) Generalni komisar za pariško svetovno razstavo, dvorčni svetnik Exner predaval je sinoči v televadnici mestne deške ljudske šole v Komenskega ulicah o tej razstavi, katera bo l. 1900. Predavanje je bilo jako zanimivo. Udeležilo se ga je precej mnogočebno poslušalstvo.

— (Efektna loterija.) Cesar je že dovolil, da sime mestna občina ljubljanska tokom l. 1898. prisiditi efektnejšo loterijo na korist regulacnemu zavodu. Mesto izda jeden milijon srečk, katera se bodo prodajale po 1 K.

— (Na mestni višji deklinski šoli) poučujejo v tekočem šolskem letu poleg ravnatelja prof. dr. Požarja in nadzorovalne dame gospodinje Wessner ře gg.: dr. Ivan Švetina, c. kr. gimn. prof.; Machec Ivan, prof. c. kr. učiteljišča; Orožen Fr., prof. c. kr. učiteljišča; Lahnar A., prof. c. kr. vel. realke; Iliešič Fr., namestni učitelj c. kr. vel. gimn., mestna učitelja Rasinger I. in Furlan Jakob in gospodina Božana Sernea.

— (Izpred sodišča) „Mestni oče“ Jos. Turk bil je včeraj pri tukajšnjem c. kr. okrajnem sodišču obtožen zaradi razdaljenja javne oblasti. Tožitelj bil je mestni magistrat ljubljanski, zastopan po svojem pravnem konzuleatu dr. Mundi. Nedavno oglašil se je pri g. Turk — mestni eksekutor v izvrševanju svoje uradne dolžnosti. Da ga g. Turk ni posebno prijavno vzprejel, je umljivo in morebiti tudi odpustljivo; neodpustljiva — zlasti za „mestnega zastopnika“ — pa je kritika, katero je pri tej prilikai g. Turk na ves glas izrazil o mestnem magistratu, zavipši nad eksekutorjem: „Prokleta banda! Ste vši za nič! Jaz vam bom že uro navil!“ A včeraj je sodišče g. Turku uro navilo ter ga obsodilo na 10 gld. globe, oziroma dva dni zapora, in na plačilo tožbenih troškov.

— (Spomenik sv. Trojice na Dunajski cesti.) Že od velikega potresa sem je spomenik sv. Trojice na Dunajski na pol poti in stoji krog njega velik oder, a tekomp teh dveh let ni še bilo videti človeka na tem odra. Zdaj pa čas je, da se temu naredi konec. Spomenik naj se popravi ali pa odstrani.

— (S sekiro napadel) je včeraj zvečer na Dolenski cesti tesar Matija Kožuh Auerjevega hlapca Franca Grintala in ga udaril trikrat po glavi, da je takoj padel na tla. Dobil je tri težke rane. Franc Grintal šel je namreč ob 9. z delavko Marijo Strelj po Dolenski cesti, ko skoči pri hiši št. 10 nepoznan človek v njemu in ga udari. Napadovalec je potem zbežal. Očnik M. ha. Torelli je poizvedel storilca in ga v noči aretoval. Kožuh napadel je Grintala, ker je ta šel z njegovo ljubimco.

druge posnemati. — Kako bi se na pr. ti vedla, da si na mestu — izženjejava soprog? — Saj ti je znano, da je oženje n? —

Prijatelji sta zeli z nekakim zlobnim nasmehom na svojo žtev.

A ta je bila le za hipec v nevarnosti, da jo zapuste moči; smrtno je prebledel. Vendar že drugi trenutek je posilila svoj obraz v malo da ne začiljiv nasmev in dejala je miron: „Preveč zahtevaš od mene! Li morem vedeti, kako bi ravnala z njim? — In če vem, ti li morem to povedati? — Sicer bi ti pa itak nič ne koristilo. — Ako tudi se naučiš na pamet vse „bon tone“, če proučiš vsega Mantegazzo, kateri na dolgo in široko razpravlja, kako si je voliti moža, kako je ž njim ravnati: — vsa to ti ne hasne nič; da, celo škodilo ti bo — ako ti ni že prirojen takozvani instinkt, kateri ti v posameznih slučajih veleva, kaj imaš storiti ali opustiti. — Liki odgojevanje otrok je tudi — in še v večji meri — obrazovanje srčnega življenja možkih le deloma znanstvo, deloma pa umstnost... Z največjo, najstrožjo previdnostjo se je lotiti tega dela; le jedna pomota lehko pokvari vse...“

Težko je sopla; srce jej je neznošno utripalo...
(Dalje prih.)

— (Cvetoč kostanj.) Na vrhu g. Gjuda na Tržaški cesti je kostanj pognal prav lep cvet, kakor v spomladi.

— (Ponesrečila) je dan 21. t. m. pri posnetnik Jakobu Sredcu v Zgorajih Lokvicah pri Črnomlju službojoča Marjeta Težak. Padla je bila kakje tri metre globoko in se ubila.

— (Tskovna pravda) Danes se vrši pred celjskim porotnim sodiščem kazenska obravnava proti odgovornemu uredniku „Slov. Gospodarja“ B. Ferku radi žaljenja na časti.

— (Učiteljsko društvo v Mariboru) je imelo v soboto svoj člani zbor, na katerem je soglasno pritrdo naslednjemu, za nemško učiteljstvo v Mariboru jako značilnemu predlogu: „Z ozirom na to, da je nemški narod v Avstriji prisiljen k trdemu boju proti Slovancu in smo učitelji po svojem stanu pred vsemi poklicani, biti sobojevniki našega stiskanega naroda v njega sveti borbi; dalje z ozirom na to, da v tacih trdih časih ne gre, radi hranjenja po materialnem blagostanju, sklepali z jednanim delom sovražnikov našega naroda posebne zvezze: izrekamo o dogodbah na letošnjem učiteljskem shodu v Ljubljani — kjer so bili Slovenci brez ugovora prijazno pozdravljeni, kjer so bili proti pravilom voljeni v odbor trije Slovenci (prej vedno le dva) kot jedini zastopniki Spodnjega Štajerja in kjer je bilo sklejanlo, ustavoviti pedagogičec list v varstvo nemških in slovenskih učiteljskih društev — najostrejšo grajo in sodimo, da ravnamo popolnoma v smislu vedno nemški mislečega štajerskega učiteljstva, ako predlagamo: 1. Mariborsko učiteljsko društvo zahteva, naj se proti pravilom izvršena volitev treh Slovencev v Zvezini odbor razveljavlji in 2. zahteva tako premembo pravil, da se omogoči ustanovitev nemško štajerske zaveze in nje pristop k nemško-avstrijski Zavezi“. Zajedno je društvo sklenilo, da izstopi iz zaveze štajerskih učiteljskih društev, ako se navedenim zahtevam ne ugodi. Komentirati tega sklepa ni treba, saj govorí sam glašeno dovolj!

— (Najpristnejša ilustracija) kako se na Primorskem spoštujejo pravice Slovanov, je pač uspeh volitev v delegaciji za naše primorske pokrajine, o katerih piše „Elinost“: Iz poročila moj političnimi vestmi morejo izvedeti naši citateli, da so za Istro, Tist in Gorisko izvoljeni trije Italijani za deležate in trije Italijani za njih namestoike. Slovani pa nimajo nobenega delegata in nobenega namestnika. Toda da veste, italijanska g. s. o.: mi se ne jezimo na vas, ker nam niste ponudili kompromis, kajti s takimi, kakoršni ste sedaj, ne bomo sklepali kompromisov nikdar! Amšak navdih smo to dejstvo — da ima kakih 270 000 Italijanov 3 deležate, kakih 370 000 Slovanov pa nobenega — v dokaz, kako se spoštujejo pravice Slovanov, ako je možno tako kričeče razmerje. Ne le ob popolnem spoštovanju, ampak ob najmanj sledi spoštovanja do naših pravic od strani Italijanov, in še koga drugega, ne bi bilo možno tako razmerje. Kaj praviš k temu „Piccolo“, ki si govoril te dni s teatralnim potosom, kako grozno Italijani spoštujejo pravice Slovanov!! Gornje razmerje biće temeljito po zobej svoje — hinavstvo!

— (Električna železnica v Trstu.) Železniški minister je neki dunajski tvrdki podelil koncesijo za pripravljalna dela za gradnjo lokalne električne železnice v Trstu.

* (Dober dovtip) Šaljivci so se iz dvoboja ministrskega predsednika grofa Badenija že začeli morčevati. V dunajskih parlamentarnih krogih si z ozirom na razjeno desno roko grofa Badenija priovedujejo: Grof Badeai se bo odslej moral opirati ob levico, ker je desnica nerabna.

* (Sleparski nadvojvodova vjet) Premetonega tička, ki je znal veleodlično Abensko rodbino Hasmann s svojim imponujočim nastopom toli presepariti, da ga je smatrala navzlio vsem protidokazom za nadvojvodo Frana Ferdinanda d' Esteja, so zapri te dni z napeljano Marijo Hasmann vred v nekem hotelu Lüicha. Separ se zove Emil Behrendt, bivši trgovec. Rodbini Hasmannovi je kazal fotografijo, ki je bila narejena tem načinom, da je na slike nekega kneza prileplil svojo — glavo. Zato so vrjeti da je nadvojvoda.

* (Koliko zaslužijo francoski umetniki.) Neki nemški list je nedavno navajal plače francoskih opernih pevcev in igralcev. Slavni baritonist M. Faure dobiva letno plačo 76.000 mark, prvi tenorist velike operе, Mr. Alvarez ima mesečno 6000 mark, Jean de Resseké, slavni poljski pevec, je dobil v New-Yorku za jeden večer 5000 mark in poleg tega še 24.000 mark kot delež vseh dobedkov. Nekatere operne pevke so plačane še boljšega prve moške operne moči. Tako je dobivala vitev Guibert mesečnih 24.000 mark, v Združenih državah pa je zaslužila še več. Sara Bernhardt je sedaj ravnateljica na lasten račun, a vrha tega dobi še na vsak večer, kadar igra, 1200 mark. Mr. Coquelin in Rejana prejsmata za vsak nastop 680 mark, Mr. Roula Croix 500

mark in M. Brassiere slavoznani igralec zsluži letnih 28.000 mark. Pri „Comédie française“ dobro glavne moči, kakor Maupet-Solly, Worms in gospa Reichenberg, določene plače letnih 9600 mark, a imajo še pri čistem dohodku delež kakih 16.000 mark.

* (Zenski odvetnik v Parizu) Prvi ženski advokat v Parizu je gospica Chaupin, ki je napravila nedavno izpite z odško. Neka gospica Popelin pa je že daje časa odvetnica v Belgiji.

* (Umor radi odrečenega poljuba.) Gozdni pristav Lunacek v Dubrovniku na Dolenjem Avstrijskem prišel je te dni v hišo gostilničarja Dittla in našel gostilničarjevo hči samo v sobi. Pristav je hotel dakte poljubiti, a ker se je branila in se iz njegovih groženj norčevala, vzel je revolver in je dekle ustrelil. Lunacek se je sam ovadil sodišču.

* (Ženin — slepar) V soboto so zaprli na Dunaji brizposloge Karola Vielmayerja. Pretkanec je namreč že leto dni ziral uvajati se v ženske kroge, kjer je vsaki obljubil, da jo vzame v zakon. Ker se je umel fico kretati, se mu je vse tem bolj posrečilo. Predstavil se je pri različnih rodbinah kot profesor kemije, poleg tega je še namigaval, da ima nad 30.000 gld. premoženja ter da si kani v Teplicah kupiti krasno vilo, v Bosniji pa da napravi tovarno za kemične izdelke. Da je bil „gospod profesor“ vsled tega pri vseh hči a bogatih rodbinah v visoki čast, je lahko umetno. Tudi hčerke se ga seveda niso branile; in tako je bil Vielmayer hkrati s štirimi dakti zatočen. Pri vseh štirih je dobro jedel in pič, užival ljubezen, poleg tega pa tu in tam ročno izmikal zlatino, srebrino, perlo i. dr., dokler mu ni prišla neka vdova na sled, kateri je izvabil 400 gld. ter ji ukral nakita, vrednega 250 gold. Vsa njegova sleparstva so prišla potem na da. Vielmayer je bil radi goljufie že parkrat zaprt.

* (Roparji pred sodiščem) V Češku v Srbiji je sedaj drugih 96 roparjev pred sodiščem, kateri so že leto dni vzemirili vsi notranjo Srbijo. Vendar je to le del velikanskega roparskega tropa, takozvalih bajdukov, katerih še do dnes ni bilo moči zatreći. Ti ljudje so jako nevarni; posluževali so se jih tudi sploh prebivalci Srbije, kadar so hoteli katerega svojih sovražnikov spraviti s poti. Tudi sedaj so umorili na povelje kmeta Raka Tajzca učitelja Rakonča, črniogorskega begunci, kateri je pred dvema leta v nekem spisu javno sramotil črniogorskega kneza. Sodišču v Češku se je posrečilo ujeti velik del roparjev, kateri so izpovedali, da jim je kmet Tajzec za njih čin obljubil pomagati pri begu v Črno goro, ter da jim bože desti še 1000 cekinov. Sicer so pozneje to zopet preklicali, a Tajzec je vendar še v zaporu in plačati bode morali vse sed ze stroške. Pri obravnavi roparjev je 156 tožiteljev ter okoli 2000 prič. Obravnavi bude trajala še nad mesec dni.

* (Samomor na Vezuvu) Nedavno je prišel iz Raine kakih 28 let star Nemec na Vezuv, — kateri zadaj čas zopet bloje ogromno lave, — da si ga ogleda. Hodil je nekaj časa sem in tja; potem je vse svojo denaro ter nekaj listov in zagnal vse v žareče žrelo ogrejniku. Nato je sedel pre metrov od toka ter se ustrelil v srce. Samomorilec je upal, da ga bodo prav blizu njega te koči tok lave zakrit ter tako izbrisal vsak sled za njim. Tok lave je bil res že samo jeden meter od trupla, ko se je smer toku obrnila v drugo stran. Imena originalnega samomorilca še do danes ne vedo.

Darila:

Uredništvo našega lista sta poslala:
Za družbo sv. Cirila in Metoda: G. Radovan v Novem mestu 8 kron, nabранe v veseli družbi pri g. Majzelju v Beli cerkvi.
— G. Fran Kovač v Novem mestu 7 kron, nabранe v svoji restavraciji „pri pošti“ v Novem mestu. — Skupaj 15 k. — Ž veli rodoljubni darovalci in njih nasledniki!

Zahvala. Velerodni gospod Ivan Šabec, veleposestnik v Trstu, je blagoizvolil tukajšnji šolski kabinji podariti znaten znesek petdeset gold. a. v. Blagemu dobrotniku, ki je s tem iz novih pokazal v tokih meri svojo naklonjenost naši šoli, izrekata v imenu revne šolske mladine najtoplej zahvalo Jos. Dekleva, predsednik kr. šol. sveta; Štef. Primožič, zač. šol. voditelj. V Postojini, 25 sept. 1897.

Knjizevnost.

— „Naša monarhija“. 7. svezek tega, v proslavo cesarjevega jubileja izhajajočega dela prinaša v redakciji g. Julija Lavrenčiča opis in slike Dalmacije. Z vsako novo številko pridobiva to albumsko delo, ki bo nedvomno v okras vsakemu salonu, na notranji vrednosti. Zbor slik je naravnost izvreten in reprodukcija fotografijnih originalnih slik krasus. V tem zvezku vidimo: morski zaliv Zadar, katedralo v Zadru, cirque Pozzi, porto terra ferma, Šibenik s 4 slikami, pad Krke, katedralo v Kotoru, Splet s 4 slikami, otoka s 6 slikami, Dubrovnik, Lacroma, kotorski zaliv s petimi slikami in z glavnim razgledom. Tekst k slikam in sličicam je napisala romanopisateljica Pavel Marija Lacroma pl. Egger, ki je prepotovala v ta namen vso Dalmacijo. Posamezni zvezki veljajo 1 krono.

Brzojavke.

Dunaj 28. septembra. Govorce, da se skličeta delegacije že prve dni meseca oktobra, so neosnovane. Delegaciji se snideta morda konec oktobra, najbrž pa šele začetkom novembra.

Dunaj 28. septembra. Nadvojvoda Eugen je danes dopoludne obiskal ministarskega predsednika grofa Badenija. Slednji se počuti danes že znatno bolje in se je popoludne peljal na izprehod.

Dunaj 28. septembra. Iz Gradca se poroča, da je štajerski dež. glavar grof Wurmbbrand nevarno bolan. Štiri dni ni mogel nič govoriti.

Praga 28. septembra. Shod čeških zupnih mož je odobril dosedanje taktički čeških poslancev in pritrdil njih načrtu za postopanje v bližnji prihodnosti.

Budimpešta 28. septembra. Rumunski kralj s kraljico se pripeljata danes sem. Za vzprejem se delajo velike priprave. Splošno se pričakuje, da se še danes pri dinelu v napitnicah razglasiti pristop Rumunske k trozvezi.

Atene 28. septembra. Agitacija zoper vzprejetje mirovne pogodbe pojema. Omejena je skoro samo še na Atene. V raznih mestih po deželi so se vršili ljudski shodi, kateri so se izrekli za mir. Tudi listi, izvzemši radicalne, pišejo mirneje in pripoznavajo, da bi odklonitev miru mogla imeti za nasledek uničenje grške samostalnosti, ker Grška ni ne vojaško, ne finančno pripravljena za nadaljevanje vojne s Turčijo.

Narodno-gospodarske stvari.

Letni računi slovenskih posojilnic.

Spisal J. Lapajne.

Slovenske posojilnice se tako množijo, da je veselje; poslovo raste število posojilnic na Kranjskem. Le malo sodnijskih okrajev je še na Slovenskem, kateri nimajo še densrsnega zavoda te vrste. Kendar bodo sleherni okraj imel vsaj jedno posojilnico, potem smemo zadovoljni biti. — Toda potlej bodo imeli slovenski domoljub drugo skrb, ki je veljavna. Srbelo ga bodo zamreč, da slovenske posojilnice dobro poslujejo, če previdno gospodarijo, če imajo pravilno knjigovodstvo itd. Ta skrb mi je bila povod, da sem bil predlanskim izdal „Navod o snovanju in poslovanju slovenskih posojilnic“.*).

V tej knjigi sem govoril o raznih oddelkih posojilniškega poslovanja več ali manj obširno, le o knjigovodstvu in sestavljanju letnih računov podal sem pre malo navodov. Kar sem takrat opustil, to bočem v sledenjem nadomestiti.

Marsikateri novi posojilnici se dozdeva, da ne bodo za svoje knjigovodstvo potrebovali toliko tiskovin, kolikor jih je v začetku strokovnjaki in začetniki priporočajo. Vsled tega predsednika in vsled pomanjkanja gotovine omisli si jih res manj in skuša izhajati z doma prirejenimi zapisnikami, ali pa se nekaterih pomočnih knjig in zapisnikov celo ne poslušuje. Pa kmalu se prepirča, da zabeče v zadrgre pri svojem knjigovodstvu, ačo nima vseh ali pa ne pripravljenih tiskovin. Ker mora vsaka posojilnica javno račun polagati, zato mora skrbeti, da bodo imela pripravljeno vse potrebno gradivo, vse podlage, s katerimi je mogoče sestaviti takov račun, kateri se sme brez skrbi in brez bojnisti javnosti izročiti.

Gradivo za sestavljanje pravilnega letnega računa nabira in pripravlja posojilnica skozi vse leto. Ako ona v teku 12 mesecov pravilno postopa pri svojem knjigovodstvu, jezik nikakor ne bodo težko letni račun sestaviti. Posojilniki knjigovodja mora pač vedno pred očmi imeti naslednje glavne točke: 1. Niti jedne svote ne sme sprejeti in ne izdati, da ne bi se najprej v blagajniški dnevinik zabilježila. 2. Vsaka vplačana ali izplačana svota zabilježi se takoj ali kmalu potem v dotično glavo knjige (za delež, za hrvilas vloge, za posojilo). 3. Vsaka vplačana ali izplačana svota se mora stranki takoj vpisati tudi v njeni knjizce. 4. Ne sprejemaj od strank denarja, da ne bi je dal potrdila. Najboljši in jedino pravo potrdilo je knjizica. 5. Ne dajaj strankam denarja, da ne bi Ti dala potrdila (zadolžnice, menice, knjizice). 6. Iz dnevnika blagajniškega prepisuj vsak uradni dan v razdelnike (skontro). Gotovo pa stoji to vsak mesec, in glej, da se ti bodo vsak mesec razdelnik dohodkov ujemal z dohodki v dnevniku, razdelnik izdatkov pa z izdatki v dnevniku, obavda pa zopet z gotovino, izkazano v dnevniku in z dejansko gotovino. 6. Računi pravilno vse različne obresti, ne jemlji jih ne preveč, ne premalo. — Kdor mej letom na ta način pravilno postopa, imel bodo konec decembra že prvi del vsakega letnega računa končan. Prvi in najmenitejši del je nazreč promet, ki

* Nekaj iztisov po 1 gld. 10 kr. in 1 gld. 30 kr. (vezau iztis) imam še na razpolaganje.

ni nič drugega, kakor prepis vseh števil, katero so v razdelnikih, t. j. v knjigah za dokodek in izdatkih, v knjigah, ki v skončevavju in kontroliranju tako dobro služijo.

(Dalje prih.) — Državne železnice. Dosedanje imenovanje na progi Ibiava Režice i. žade postaja Wolframa se 1. oktobra premesti v Wolframa Cest.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 m.

September	Čas opa- sovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempera- tura v °C	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm. v 24 urah
27.	9. zvečer	740·6	16·6	sl. szah.	skoro obl.	
28.	7. zuntraj	740·5	11·8	sl. svzh.	del. obl.	0·0
*	2. popol.	739·4	20·9	sr. jjvzh.	del. obl.	

Srednja včerajšnja temperatura 16·3°, za 3·0° nad normalom.

Dunajska borza

dne 28. septembra 1897.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. 05 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 " 05 "
Avtrijska zlata renta	124 " 10 "
Avtrijska kronska renta 4%	101 " 85 "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 75 "
Ogerska kronska renta 4%	99 " 25 "
Avstro-Ogerske bančne deluice	950 " — "
Kreditne deluice	357 " 90 "
London vista	119 " 75 "
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58 " 72½ "
20 mark	11 " 74 "
20 frankov	9 " 52½ "
Italijanski bankovci	45 " 15 "
C. kr. cekini	5 " 66 "

Dne 27. septembra 1897.

4% državne srečke iz 1. 1854 po 250 gld.	159 gld. — kr.
Državne srečke iz 1. 1864 po 100 gld.	189 " 50 "
Dunava reg. srečke 5% po 100 gld.	129 " — "
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlsti zast. listi	98 " 60 "
Kreditne srečke po 100 gld.	198 " — "
Ljubljanske srečke	22 " 50 "
Rudolfove srečke po 10 gld.	26 " — "
Akcije anglo-avstr. banke po 200 gld.	165 " 75 "
Tramway-drust. velj. 170 gld. a. v.	438 " — "
Papirnatni rubelj	1 " 27¾ "

Agentje

popotniki in vse osobe, ki imajo pristop do zasobnih strank, se takoj vzprejmo proti visoki proviziji za prodajo novih, lahko specijalnih patentnih predmetov, po vporabljosti tudi proti stalni plači. Ponudbe s škrajarsko retournamko Viljemu Werich-u, Praga 1487-II. (1437-2)

Odda se

s 1. oktobrom lepa, čista mesečna soba s svojim uhodom. (1467-2)

Kje pove uredništvo „Slovenskega Naroda“.

Štev. 432. (1481-1)

Razpis službe.

Pri c. kr. notarski zbornici v Ljubljani odda se služba

tajnika.

Uradne ure le popoludne od 3. ure naprej. Honorar po dogovoru.

Prosilci za to službo vložé naj svoje prošnje do 10. oktobra t. l. pri notarski zbornici v Ljubljani.

Ivan Gogola

t. č. predsednikov namestnik.

Jvan Wallner

Harla Wallner vdova Gestrin
rojena Žakotnik

poročena.

Postojina, dne 26. septembra 1897.

Št. 597.

Razpis.

Na mestni dekliški Srazrednici pri Sv. Jakobu v Ljubljani je stalno popolnitvi

mesto nadučiteljice

z letno plačo 700 gld., opravilno doklado letnih 100 gld. in s stanarino letnih 120 gld.

Prošnje je vlagati po službenem potu

do 20. novembra 1897

pri podpisanim šolskim oblastvu.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani

(1446-3)

dné 18. septembra 1897.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Nelli.

Lepo stanovanje

s 4 sobami, sobo za služkinjo, kopalno sobo itd., visoko pritlije, se odda s 1. novembrom v Šubičevi ulici štev. 3. — Stanovanje se izv istom v pritičji na levu od 10.—12. ure depoludne. (1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)

(1482-1)